

Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2006

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
<http://rama.education.gov.il>

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 1

מדוע מבחנים בינלאומיים?

- השוואה למערכות חינוך במדינות אחרות
- השוואה מכוילת של מגמות לאורך זמן
- כיסוי רחב של תחום הדעת על מרכיביו
- התאמה למסגרות מושגיות המקובלות בעולם

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 2

בין פירלס למיצ"ב

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

© 2007 # 3

מיצ"ב בשפת אם	פירלס	
בחינת המידה בה הושגו יעדי תכנית הלימודים הרשמית בשפת אם עברית ובשפת אם ערבית	מדידת רמת הכשירות בשפת אם ללא קשר לתכנית הלימודים הרשמית במדינות המשתתפות	מטרות ההערכה
<ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת נקרא של טקסטים משלושה סוגים: סיפורי, מידעי ושימושי/טיעוני ▪ הבעה בכתב וידע מטה לשוני 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הבנת נקרא של טקסטים משני סוגים: סיפורי ומידעי 	נושאי ההערכה
המסגרת המושגית של הבנת הנקרא והגדרת מושג האוריינות זהים בפירלס ובמיצ"ב		מסגרת מושגית
טקסטים המלווים בשאלות פתוחות וסגורות (30 פריטים)	טקסטים המלווים בשאלות פתוחות וסגורות (126 פריטים)	שיטת ההערכה
תלמידי כיתות ב' ה' ח'	תלמידי כיתות ד'	הנבחנים
המבחן חובר בנפרד בשפת אם עברית ובשפת אם ערבית, כך שיהיה מותאם להיבטים ייחודיים של שפות אלו בהקשר המקומי	המבחן חובר ע"י ארגון IEA תוך ניסיון להתאימו למירב התרבויות במדינות המשתתפות	אופן חיבור המבחן
<ol style="list-style-type: none"> 1. מנהלי בי"ס, מורים 2. מפקחים, קובעי מדיניות בחינוך 3. תלמידים (במיצ"ב הפנימי) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. קובעי מדיניות בחינוך, מקבלי החלטות 2. כותבי תכנון לימודים וספרים 	"לקוחות" ההערכה

מנהלות המחקר בישראל:

פרופ' עלית אולשטיין
האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' רות זוזובסקי
אוניברסיטת תל-אביב

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רקע כללי

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 5

- מחקר בינלאומי שנערך בשנת 2006 ב-45 מדינות ומחוזות
- נערך על-ידי ארגון ה-IEA
- נועד לבחון הישגי תלמידים בכיתה ד' במבחן **אוריינות קריאה בשפת אם**
- מחקר פירלס הקודם נערך בשנת 2001 וכעת ניתן לבחון מגמות שינוי בהישגים
- ממוצע הציונים בכלל המדינות בשנת 2001 היה 500 (להלן "**ממוצע פירלס**"), וסטיית התקן הייתה 100. טווח הציונים נע בין 0 ל-1000
- ציוני 2006 מכוילים וניתנים באותו סולם ולכן ניתן להשוותם ל-2001

אוריינות קריאה מה היא ?

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

אוריינות קריאה מוגדרת במחקר פירלס כדלהלן:

"היכולת לזהבין את צורות הלשון הכתובה אשר נדרשות על-ידי חברה ו/או מוצרכות על-ידי הפרט, ולהשתמש בהן.

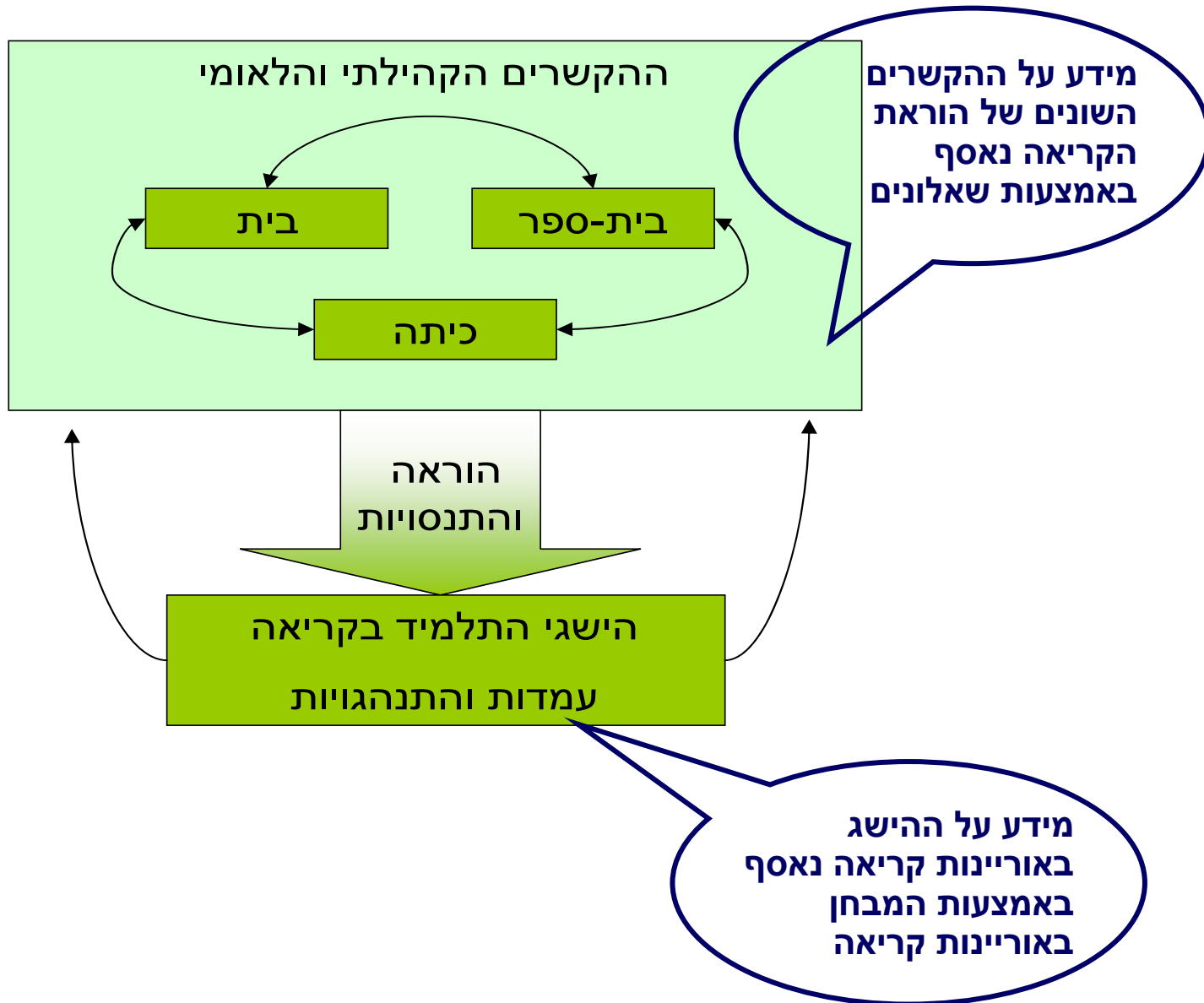
קוראים צעירים יכולים לזהבין משמעות ממוון של טקסטים. הם קוראים לשם למידה, כדי להיות שותפים בקהילות קוראים בבית-הספר ומחוץ לו, ולצורך הנאה".

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 7

רכישת אוריינות קריאה מתרחשת בהקשרים רבים – חלקם בבית-הספר וחלקם מחוץ לו

פירולס 2006

- הקדמה
- רקע כללי
- ההישגים בישראל
- מגמות שינוי
- סיכום

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

מבחן הפירלס באוריינות קריאה

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

- המבחן כלל 10 טקסטים. חמישה מהם סיפוריים וחמישה מידעיים. כל אחד מטקסטים אלה לווה על-ידי שאלות. סה"כ 126 שאלות
- בישראל המבחן תורגם לשתי שפות – עברית וערבית
- הטקסטים פוזרו בין 12 חוברות-מבחן ומקראה, שכל אחת מהן כללה שני טקסטים מלווים בשאלות. כל תלמיד נבחן על חוברת אחת. המבחנים הועברו בישראל במהלך חודש מאי
- ההישגים באוריינות קריאה מדווחים באמצעות חמישה ציונים:
 - ציון כולל במבחן
 - ציון בקריאה לשם "התנסות ספרותית"
 - ציון בקריאה לשם "רכישת מידע"
 - וכן ציונים בשתי מיומנויות קריאה שונות: "אחזור והסקה ישירה" (פשוטות), ו"פרשנות, שילוב והערכת טקסט" (מורכבות).

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 9

- אוכלוסיית המטרה הרצויה של מחקר PIRLS, הינם תלמידים **בשכבת כיתה ד'**
- בישראל **לא נכללו** במסגרת הדגימה תלמידי חינוך מיוחד ותלמידים מבתי ספר חרדיים. כמו כן נגרעו מתוך המדגם תלמידים שלא היו ראויים להבחן מסיבות קבילות
- שיעור הגריעה הכולל הן ממסגרת הדגימה והן מן המדגם הגיע ל **22.5%** (כ 16% הם תלמידים חרדיים) והוא הגבוה ביותר שנמצא בין המדינות שהשתתפו במחקר. גם ב - 2001 היה שיעור הגריעה הכולל גבוה 22.4% ומתוכם 16.5% היו תלמידים חרדיים
- מדגם פירלס בישראל כלל **3908 תלמידי כיתות ד'** **מ- 149 בתי ספר**: ממלכתי, ממלכתי-דתי וערבי

המדינות המובילות בהישגיהן ב-2006

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

■ המדינות המובילות בהישגיהן בפירלס 2006 הן:

□ הפדרציה הרוסית

□ הונג-קונג

□ סינגפור

■ מדינות אלה שיפרו את הישגיהן **במידה רבה ב-2006** לעומת 2001 (ב-30-37 נקודות ציון)

■ **במדינות המזרח הרחוק הופעלו רפורמות** בהוראת הקריאה, בתוכניות הלימוד ובהכשרת מורים

■ **בפדרציה הרוסית הופעלה רפורמה מבנית** שבעקבותיה למדו התלמידים שנת לימוד נוספת בטרם נבחנו

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

ההישגים בישראל

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 12

ממוצע ההישגים והמיקום של ישראל בפירלס 2006

פירלס 2006

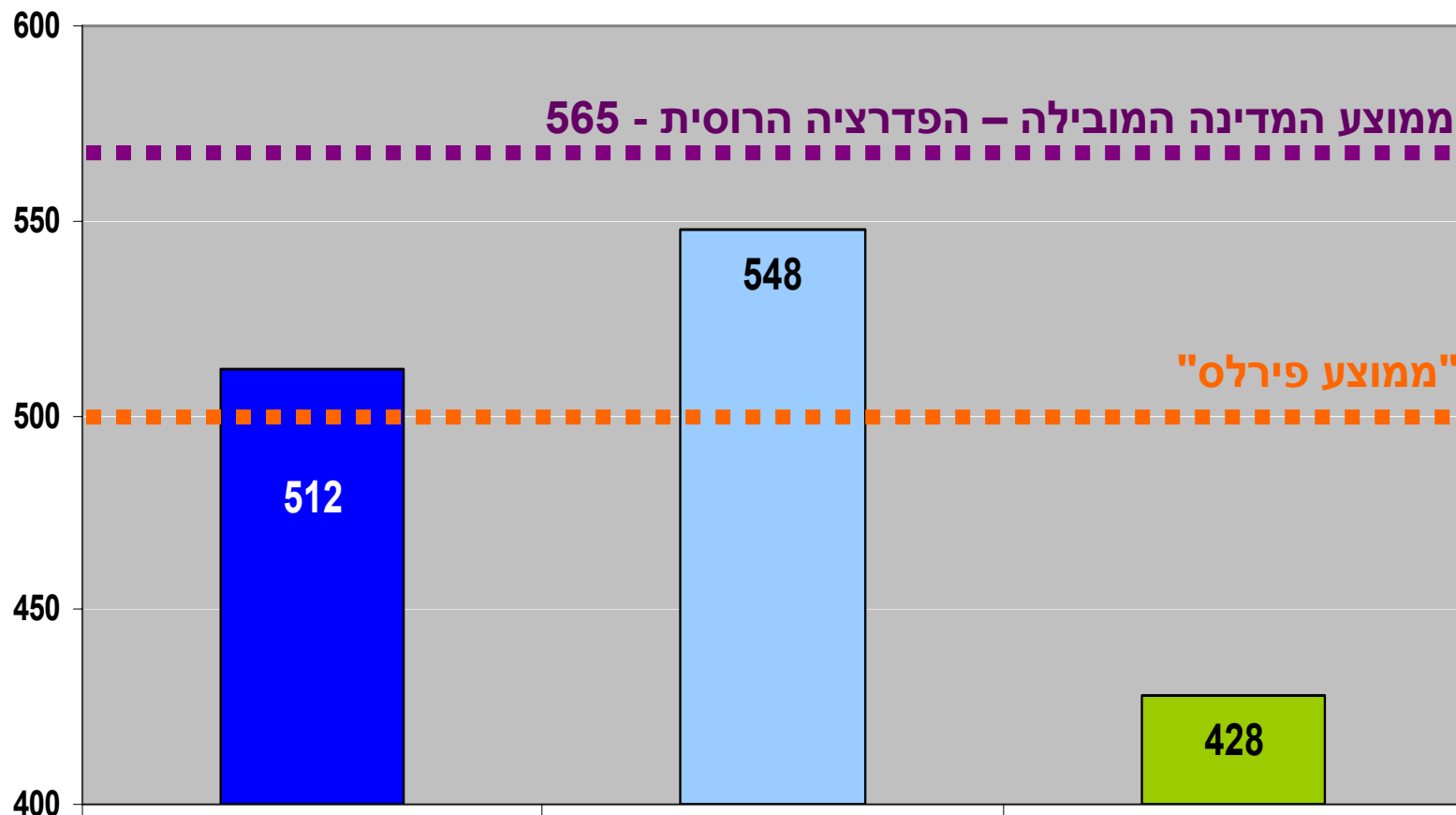
הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

ישראל

דוברי עברית

דוברי ערבית

מיקום במדרג מתוך 45 מדינות ומחוזות

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

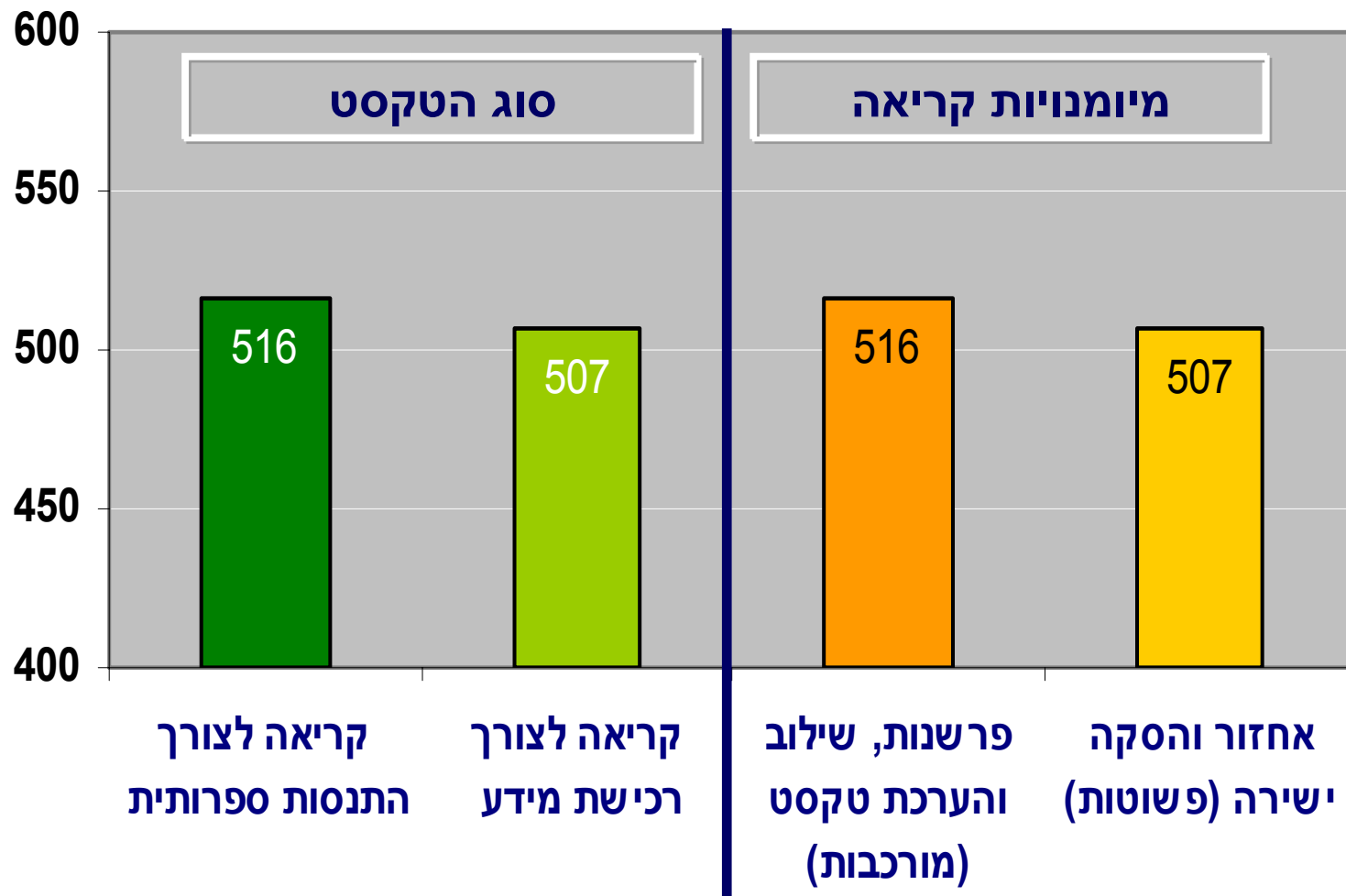
- ממוצע ההישגים בישראל נמוך בכמחצית סטיית התקן הבינלאומית מההישג של המדינה המובילה (הפדרציה הרוסית)

ממוצע ההישגים לפי מגזר (דוברי עברית ודוברי ערבית):

- ממוצע ההישגים של דוברי העברית נמוך רק בחמישית סטיית תקן מהממוצע של המדינה המובילה. ממוצע הישגים זה מתאים למקום ה-11 במדרג קבוצת המדינות והמחוזות המשתתפים
- ממוצע ההישגים של דוברי הערבית נמוך ב-1.4 סטיות תקן מהממוצע של המדינה המובילה. ממוצע זה מתאים למקום ה-40 במדרג המדינות והמחוזות המשתתפים. מקום זה נמוך אמנם אך גבוה מזה של מדינות אחרות בהן נערך המבחן בשפה הערבית

הציונים במרכיבי מבחן פירלס

- תלמידי ישראל טובים יותר במיומנויות קריאה מורכבות מאשר בפשוטות
- תלמידי ישראל טובים יותר בקריאה לצורך התנסות ספרותית מאשר לצורך רכישת מידע

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

© 2007 # 15

סיפי ההישג – ישראל , פירלס 2006

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

כדי לתאר את הישגי הלומדים הוגדרו ארבע נקודות על סולם הציונים של המבחן כולו. נקודות אלה מבטאות את רמת השליטה של התלמידים באוריינות קריאה. הנקודות הן:

ציון 625

"מתקדמים"

ציון 550

"גבוהים"

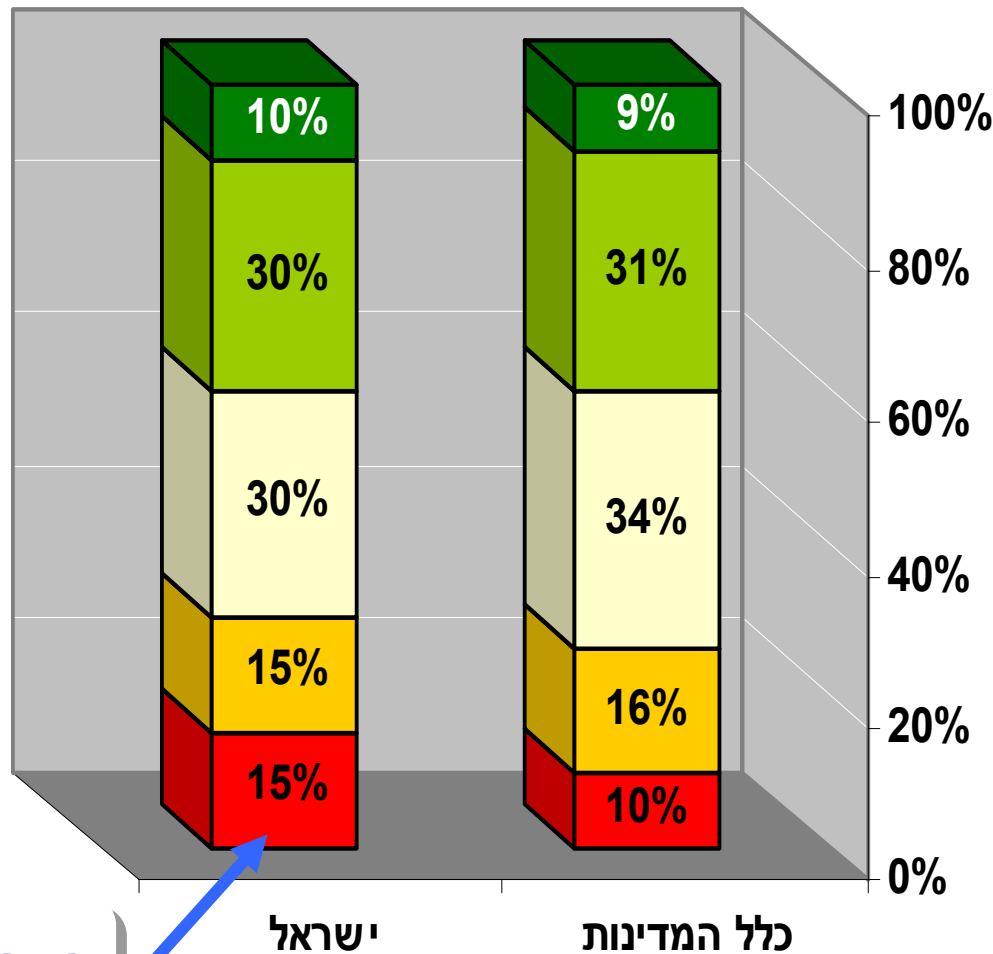
ציון 475

"בינוניים"

ציון 400

"נמוכים"

מתחת לסף הנמוכים

בישראל, שיעור גבוה יחסית של תלמידים נמצאים מתחת לסף הרמה הנמוכה ביותר

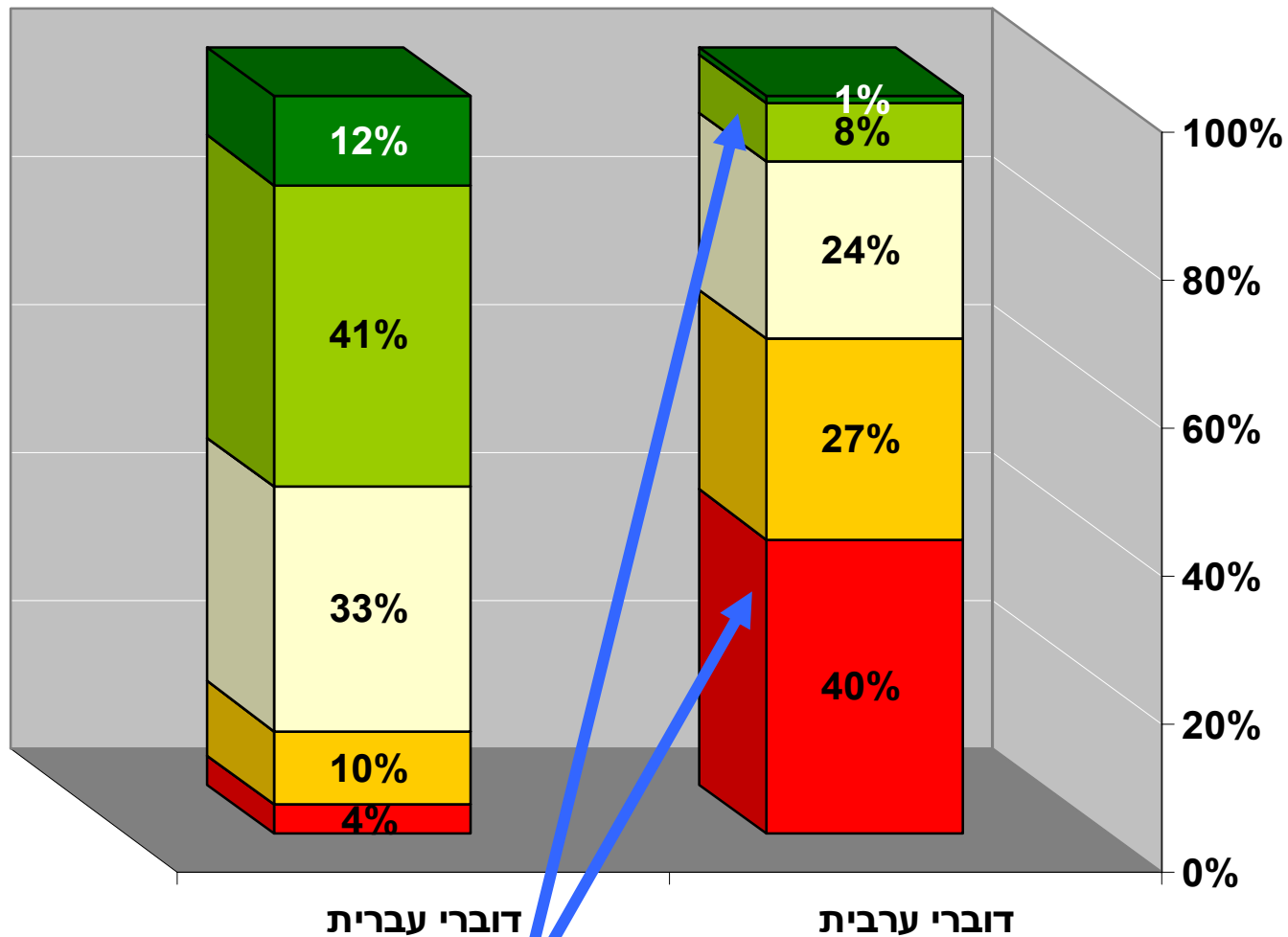
רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

שיעורי העומדים בסיפי ההישג, לפי מגזר

פירולס 2006

- הקדמה
- רקע כללי
- ההישגים בישראל
- מגמות שינוי
- סיכום

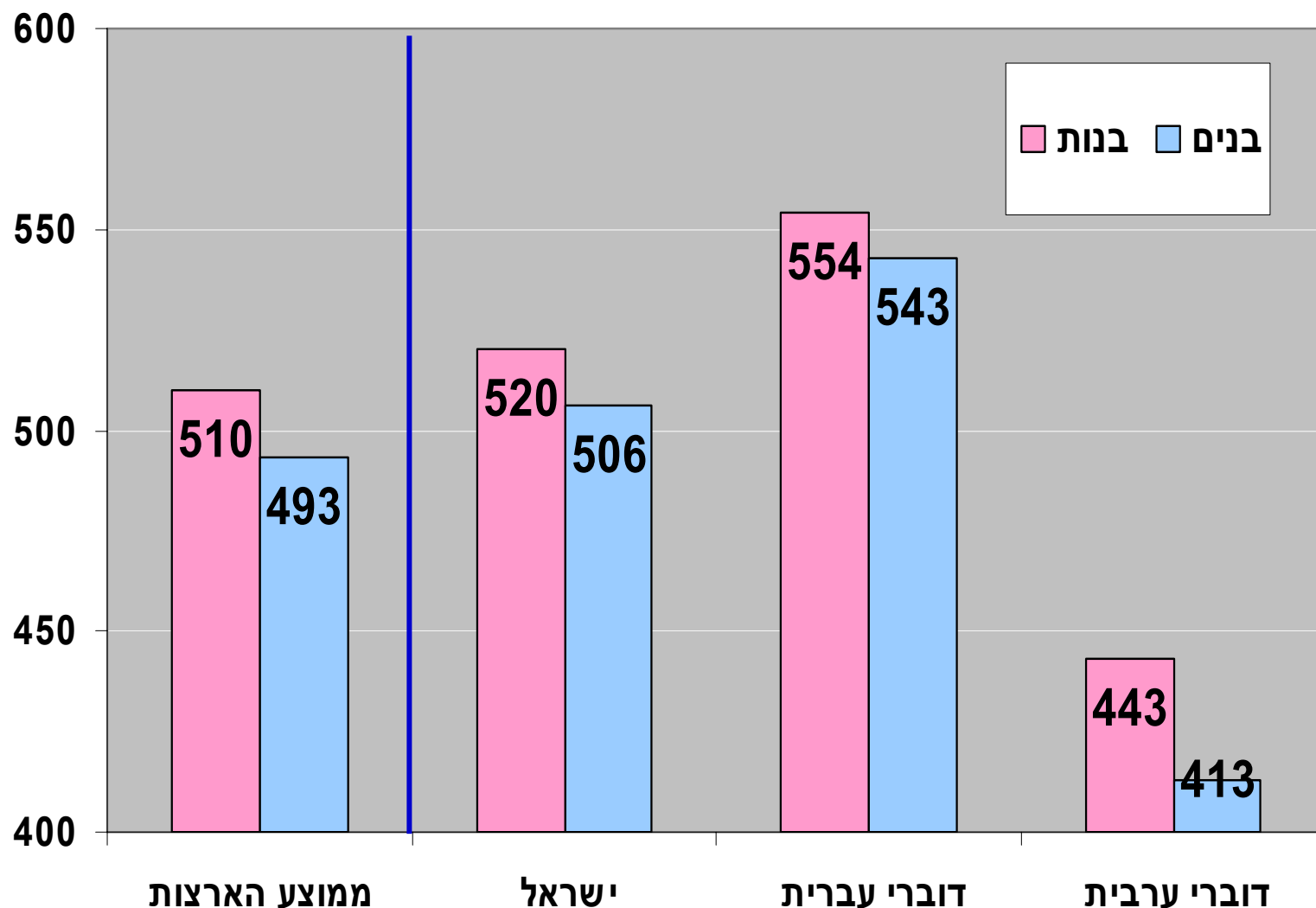

בקרב דוברי הערבית, שיעור התלמידים הנמצאים מתחת לסף הרמה הנמוכה ביותר גבוה במיוחד, וגם שיעור הנמצאים מעל לסף הבינוניים נמוך במיוחד

ממוצע הישגים - פירלס 2006, לפי מגדר

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

© 2007 # 18

- ברוב המדינות הישגי הבנות באוריינות קריאה עולים באופן מובהק על הישגי הבנים. נתון דומה נמצא גם ב-2001
- פער ההישגים בין המינים בקרב כלל המדינות המשתתפות עומד על 17 נקודות, ובישראל על 14 נקודות
- הפער לטובת הבנות גדול יותר בקרב דוברי הערבית (30 נקודות) מאשר בקרב דוברי העברית (11 נקודות)

הקדמה

רקע כללי

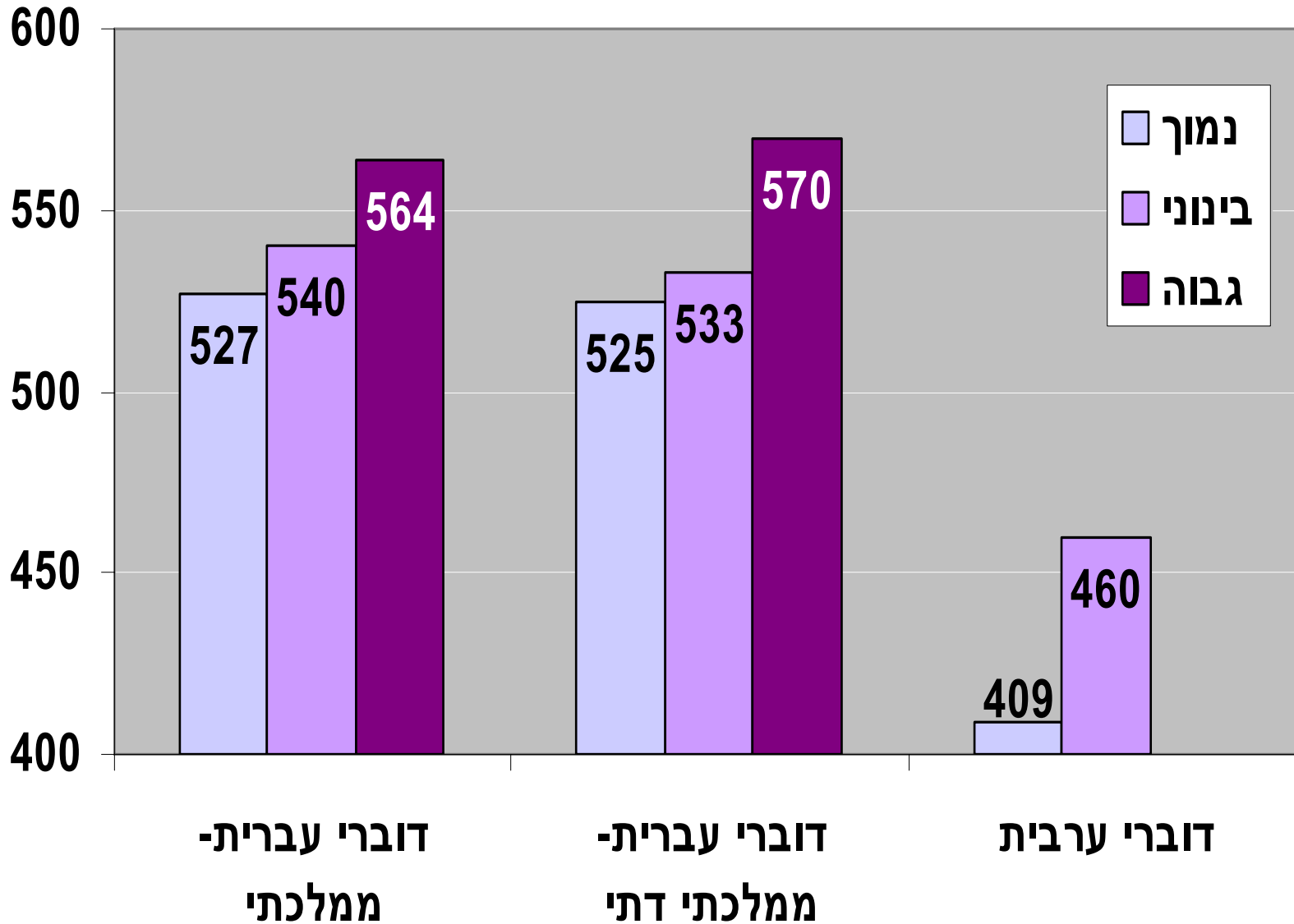
ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

ממוצע הישגים של תלמידים בפירלס 2006, לפי רקע חברתי-כלכלי של בתי ספר

- פירלס 2006
- הקדמה
- רקע כללי
- ההישגים בישראל
- מגמות שינוי
- סיכום

- בקרב דוברי העברית, נמצאו פערים בהישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה לתלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך
- זאת, הן בבתי ספר ממלכתיים (37 נק') והן בבתי ספר ממלכתיים דתיים (45 נק')
- בקרב דוברי הערבית, נמצאו פערים גדולים מאלו (51 נק') בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני לתלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך

מגמות שינוי פירלס 2001 ו-2006

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

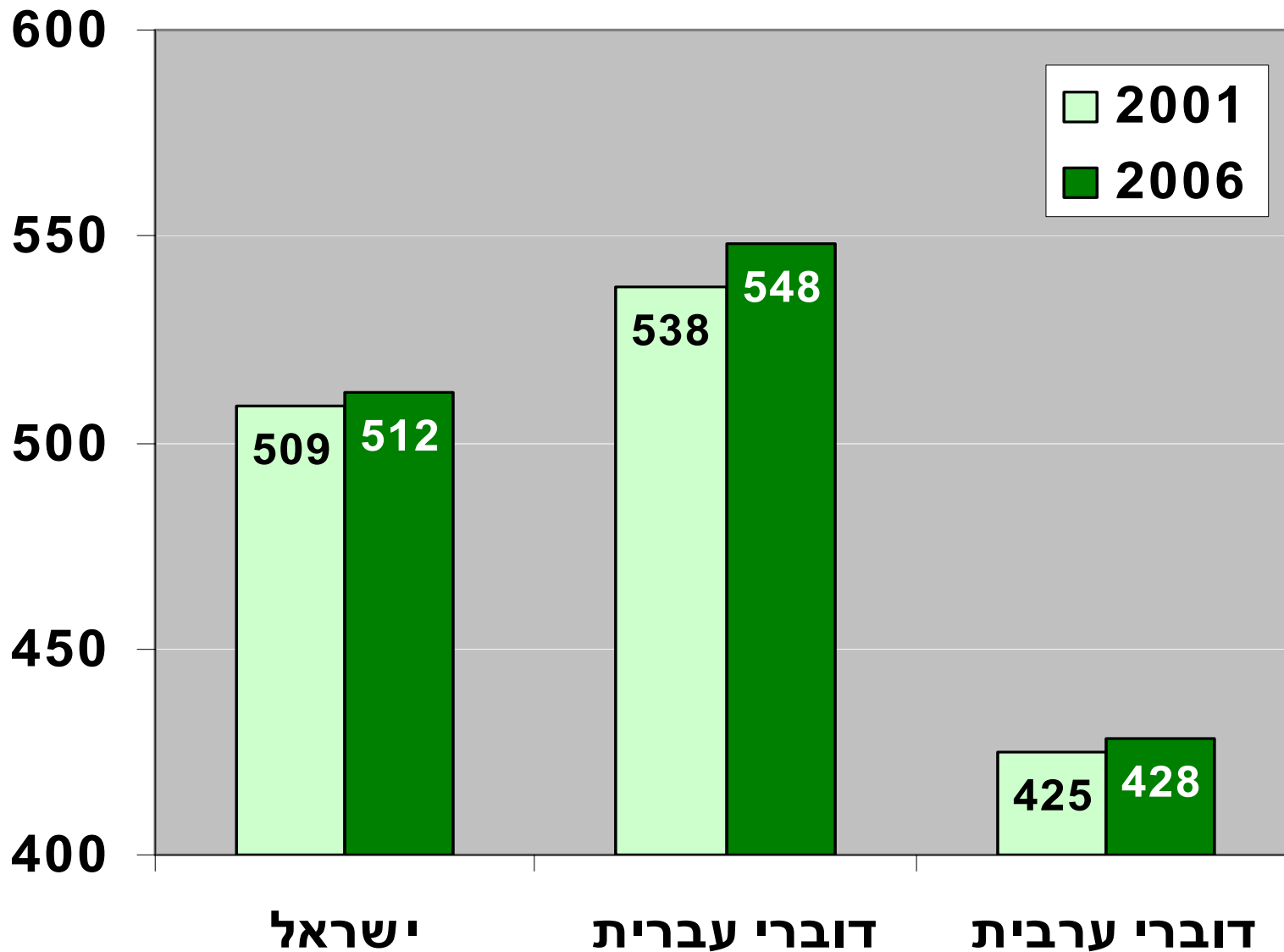
רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 22

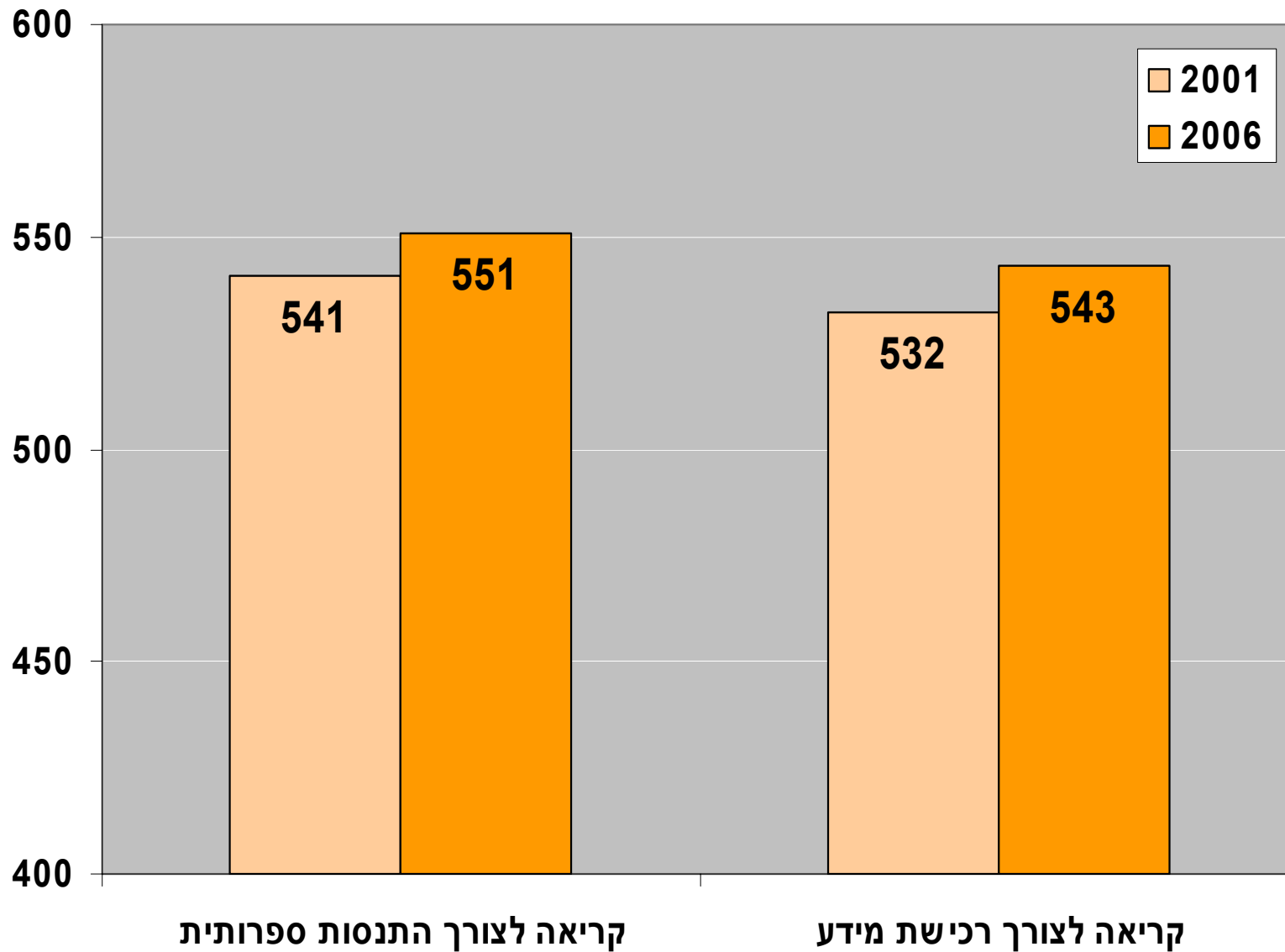
מגמות שינוי בישראל: 2001-2006

- פירולס 2006
- הקדמה
- רקע כללי
- ההישגים בישראל
- מגמות שינוי
- סיכום

דוברי עברית: 2001-2006

פירולס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

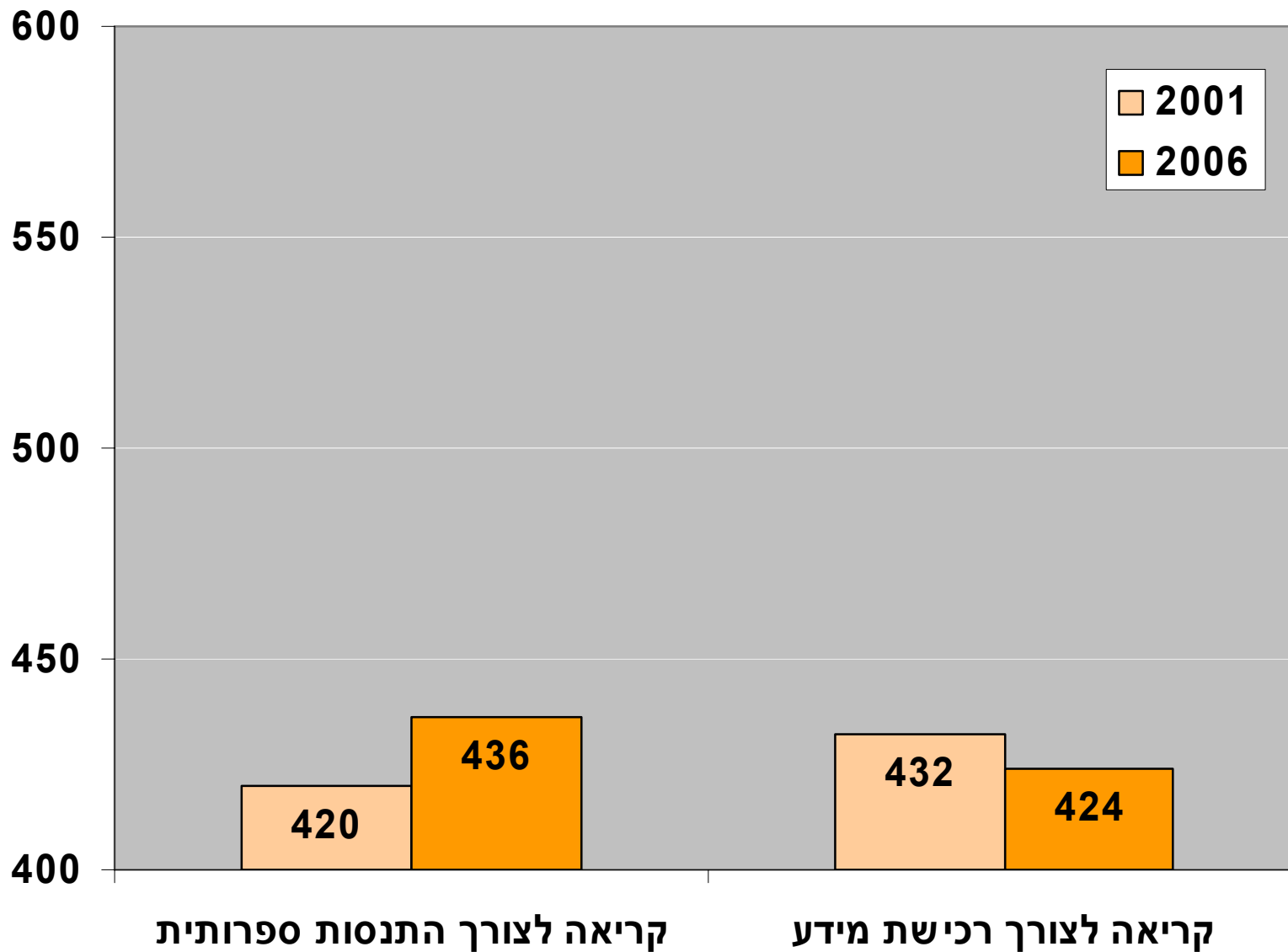
מגמות שינוי

סיכום

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

דוברי ערבית: 2001-2006

פירולס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

מגמות שינוי בישראל: 2001-2006

פירולס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

- ממוצעי ההישגים של ישראל בשנת 2006 במדדים השונים באוריינות קריאה **עלו במידה קטנה ובלתי מובהקת לעומת 2001**
- **מיקומה של ישראל:**
 - בקרב 35 המדינות שהשתתפו במחקר ב-2001 היה **23**.
 - בקרב 28 המדינות שהשתתפו במחקר הן ב-2006 והן ב-2001:
בשנת 2001 – מקום **21**; בשנת 2006 – מקום **20**
- **הישגי דוברי העברית עלו בעשר נקודות ציון**
- **הישגי דוברי הערבית עלו בשלוש נקודות ציון בלבד (עליה בקריאה לשם התנסות ספרותית וירידה בקריאה לשם רכישת מידע)**
- **פער ההישגים בין דוברי עברית לדוברי ערבית גדל מ-113 נקודות ציון ב-2001 ל-120 נקודות ציון ב-2006**

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 26

סיפי ההישג: ישראל, מגמות שינוי 2001-2006

פירולס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

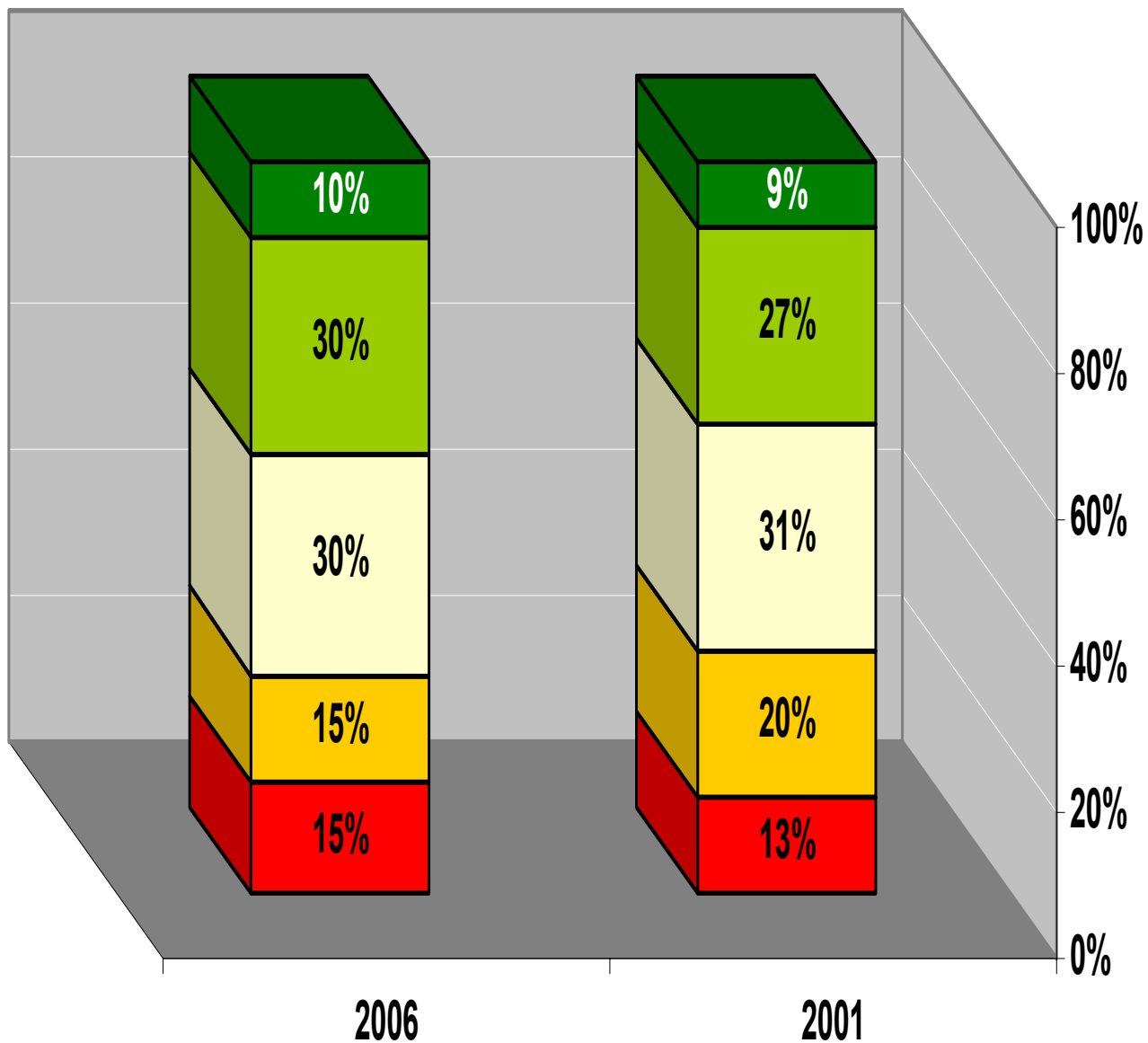
■ "מתקדמים":

■ "גבוהים"

■ "בינוניים"

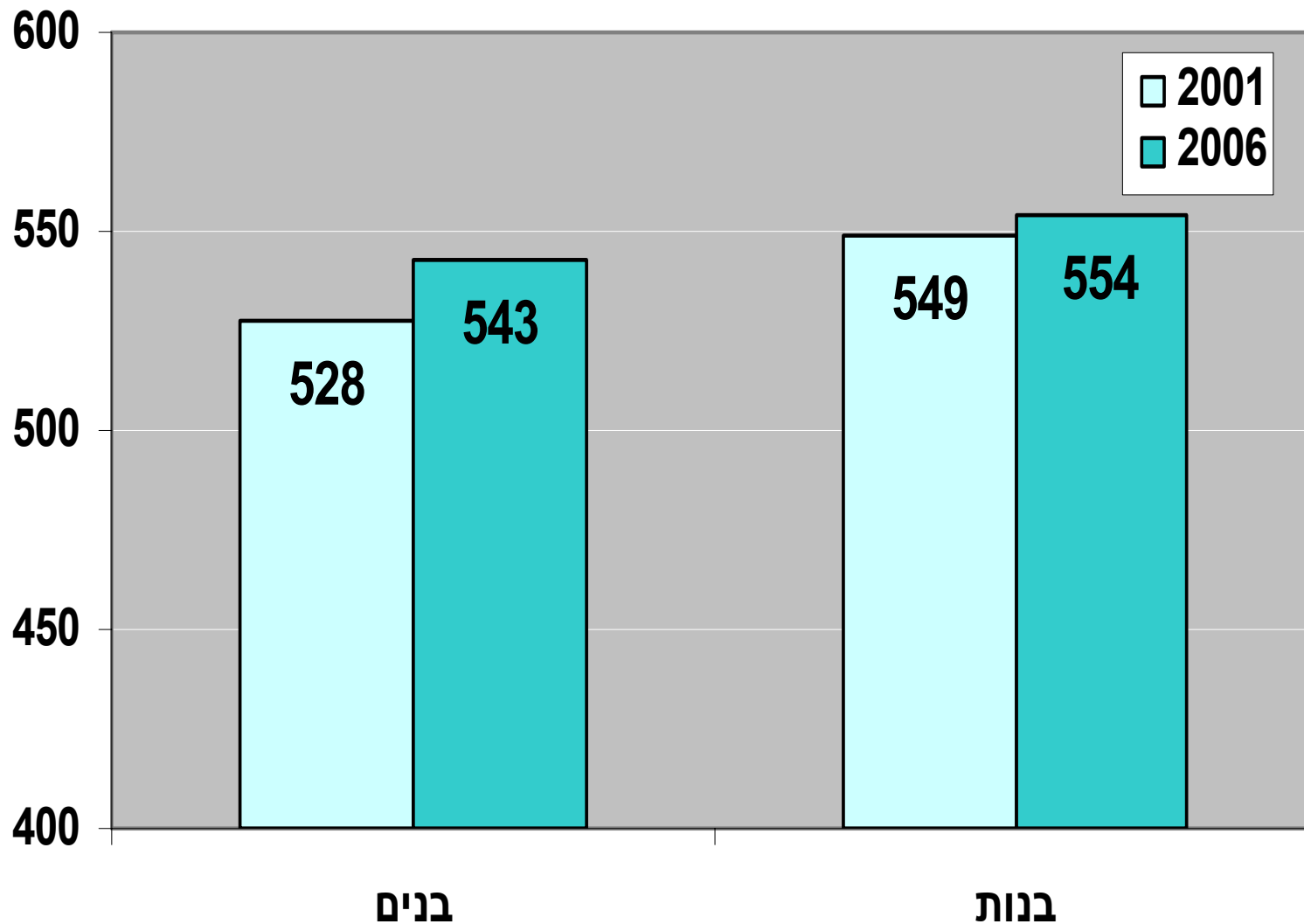
■ "נמוכים"

■ מתחת לסף הנמוכים

רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך

מגמות שינוי 2001 - 2006: דוברי עברית - מגדר

פירולס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 28

מגמות שינוי 2001 - 2006: דוברי ערבית - מגדר

פירולס 2006

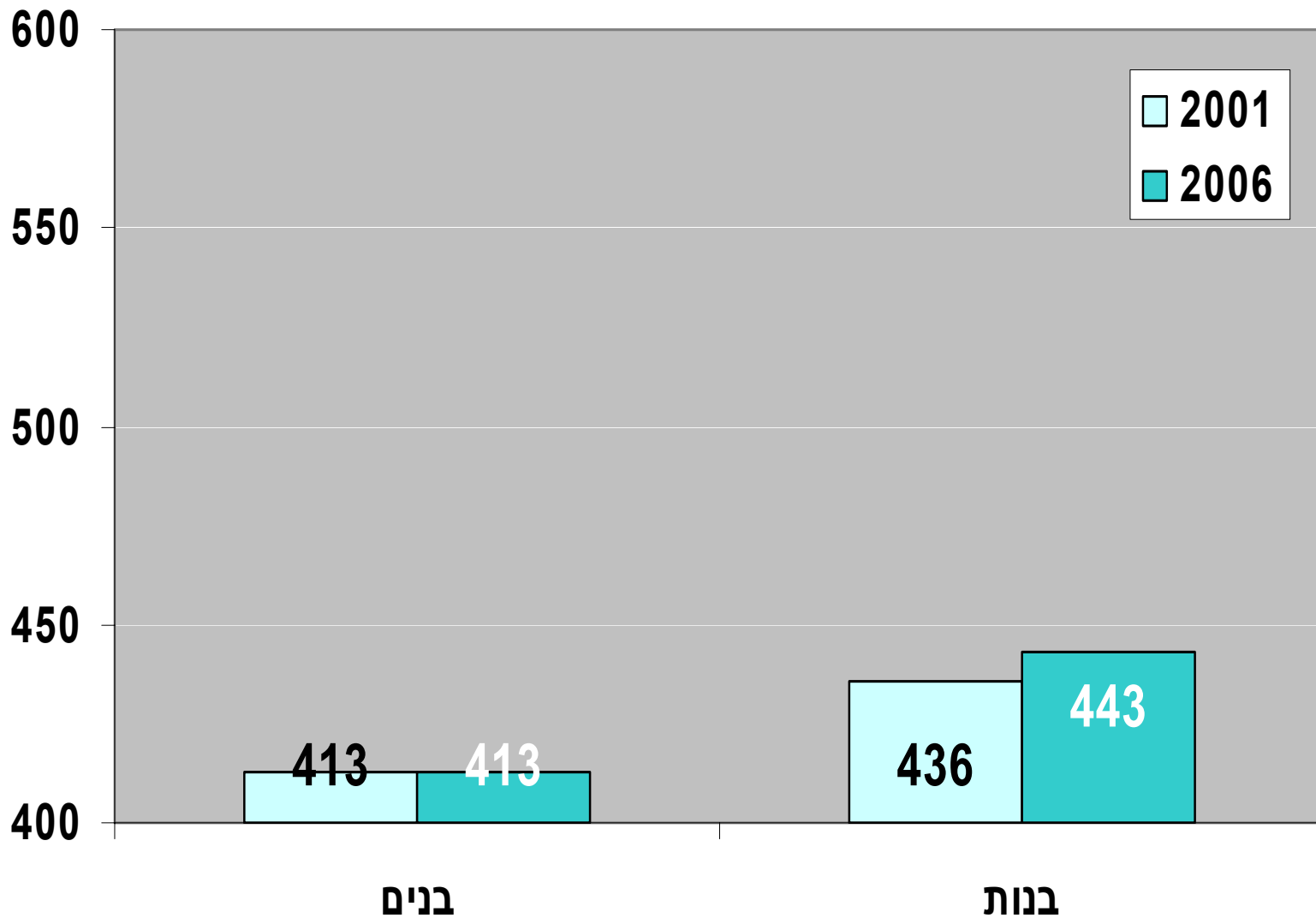
הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

פירולס 2006

- בשני מחזורי המחקר, 2001 ו-2006, הישגי הבנות עולים על הישגי הבנים
- הישגי הבנים **דוברי העברית** עלו יחסית יותר מאשר הישגי הבנות דוברות העברית
- הישגי הבנים **דוברי ערבית** נשארו בעינם בשני מחזורי המחקר. הישגי הבנות דוברות הערבית עלו במידת מה

הקדמה

רקע כללי

ההישגים בישראל

מגמות שינוי

סיכום

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

מגמות שינוי 2001 - 2006: דוברי עברית, סוג פיקוח

פירולס 2006

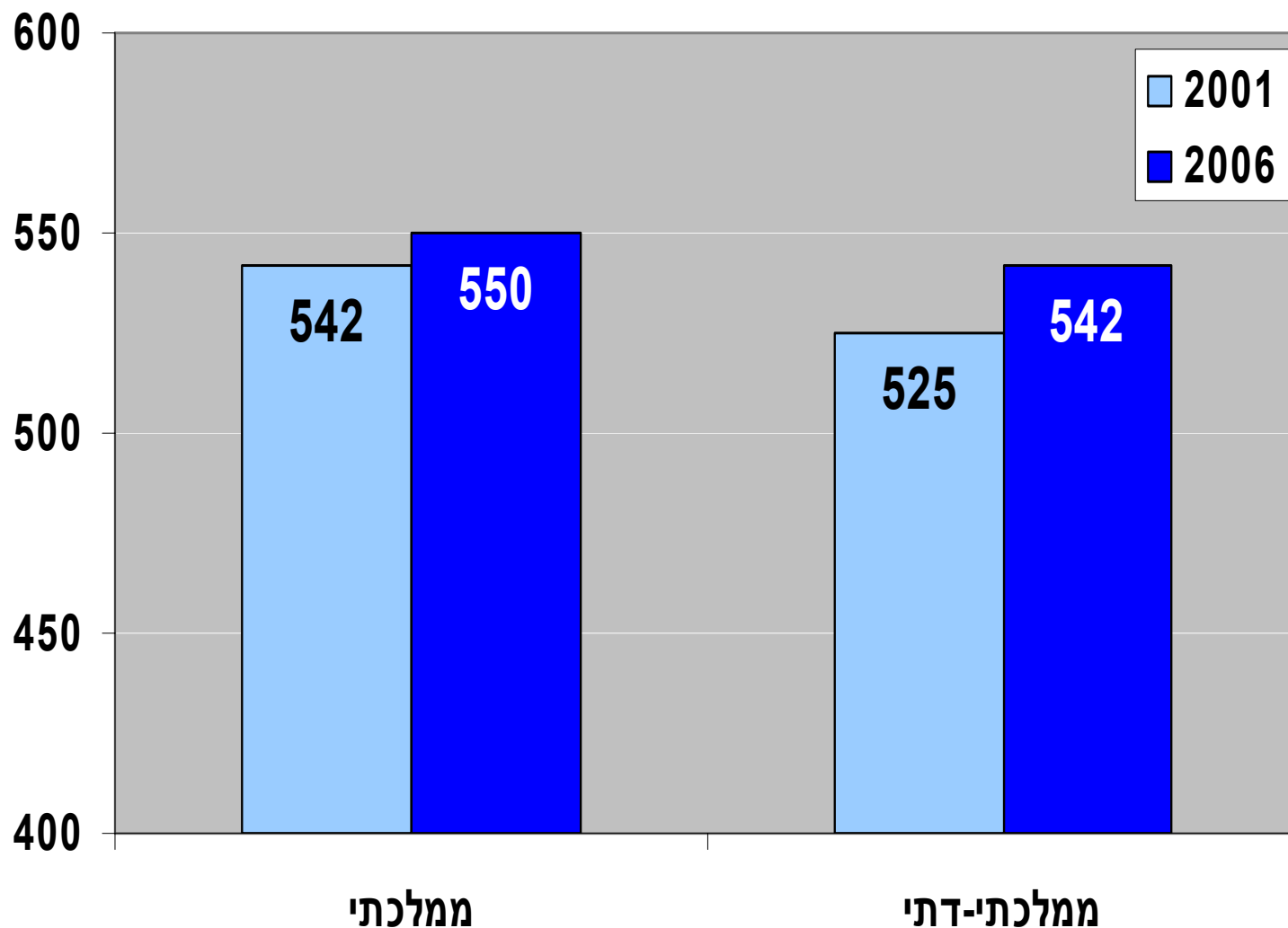
הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

- רמת ההישגים בקרב תלמידי החינוך הממלכתי גבוהים מהישגי עמיתיהם בחינוך הממלכתי דתי בשני מחזורי המחקר
- הפער בין ההישגים בשני סוגי הפיקוח הצטמצם מאד ב-2006 וזאת בשל עליה גדולה יותר יחסית בהישגי התלמידים בחינוך הממלכתי הדתי

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך

© 2007 # 33

הבדלים בהזדמנויות הלמידה ותנאי ההוראה בביה"ס

- בהשוואה לדוברי עברית, שיעור גדול של תלמידים דוברי ערבית לומדים, לפי דיווח מורים, בכיתות עמוסות תלמידים (64% לעומת 37%)

- בהשוואה לדוברי עברית, שיעור גדול של תלמידים דוברי ערבית לומדים בבית ספר שמנהליהם ציינו כי יש בהם מחסור במשאבים הנחוצים לקיום הוראה תקינה (36% לעומת 18%)

- לפי דיווח מורים, מ-2001 ירד שיעורם של התלמידים הלומדים קריאה יותר משש שעות שבועיות (מ-28% ל-24% באוכלוסיה כולה), ועלה שיעורם של אלו הלומדים פחות משלוש שעות (מ-37% ל-52%). שינויי כיוון אלה בולטים יותר בקרב דוברי הערבית

דרכי הוראה אפקטיביות ושכיחות

▪ דרכי ההוראה הבאות, שנמצאו אפקטיביות יותר במגזר דוברי הערבית, הן שכיחות בו פחות יחסית למגזר דוברי העברית:

- קריאה עצמאית דמומה בתכיפות רבה
- קריאת חומר מידעי בתכיפות רבה
- פעילות קריאה אינטנסיבית במסגרת שעורי בית

פירולס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

רשות ארצית
למידה
והערכה
בחינוך

■ תמונת המצב לגבי השפה העברית:

- טובה יחסית
- חל שיפור לעומת 2001 (בחינוך הממלכתי ובעיקר בממ"ד)
- יש להמשיך ולהשקיע בקידום הנושא

■ תמונת המצב לגבי השפה הערבית:

- פער גדול לרעה לעומת דוברי עברית
- אין שינוי אצל הבנים; יש שיפור אצל הבנות
- ההישגים של דוברי הערבית בישראל טובים משל המדינות דוברות הערבית שהשתתפו במחקר

■ מסקנות:

- יש קושי, בישראל ובעולם, ברכישת השפה הערבית הסטנדרטית/ הספרותית (בשל בעיית הדגלוסיה – ד"ר אלינור סאיג'-חדאד)
- חשוב להמשיך ולקדם את רכישת השפה הערבית כבר מגיל צעיר
- מבדק רכישת השפה הערבית בכיתה א' נמצא עתה בשלבי פיתוח מתקדמים בראמ"ה

פירלס 2006

הקדמה

רקע כללי

ההישגים
בישראל

מגמות
שינוי

סיכום

תודה!

שאלות? הערות?

ראמ"ה - הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
<http://rama.education.gov.il>

רשות ארצית
למדידה
והערכה
בחינוך